עירובין בעיירות הגדולות – לשיטת רבינו הזקן

רש"י עירובין ו, א ד"ה רשות הרבים

רחב שש עשרה אמה, **ועיר שמצויין בה ששים ריבוא**, ואין בה חומה, (או) שהיה ר״ה שלה מכוון משער לשער.

תוס' שם ד"ה כיצד

וקשה לר״ת דבשבת בפ׳ הזורק (ד׳ צח.) אמר דעגלות הוו תחתיהן וביניהן רשות הרבים ותחתיהן לא היו ס׳ רבוא, ואומר ר״י דמכל מקום **דרכן היה לצאת ולבא באותו דרך**.

שוע"ר סי' שמה

יא איזו היא רשות הרבים רחובות ושווקים הרחבים ט״ז אמה על ט״ז אמה, שכן היה רוחב הדרך במחנה לוים שבמדבר.

והוא שאינם מקורים, ואין להם חומה סביב. ואפילו יש להם חומה אלא שהם מפולשים משער לשער, דהיינו **שהשערים מכוונים זה כנגד זה**, הרי יש לאותו דרך המכוון משער לשער כל דין רשות הרבים אם הוא רחב ט״ז אמה, שהרי אין לו אלא **ב׳ מחיצות משני צדדיו בלבד** (אם מחיצות אלו אינן רחוקות אמה ברוחב רשות הרבים מכנגד חלל השער). והוא שאין הדלתות ננעלות בלילה כמו שיתבאר בסימן שס״ד.

וכן דרכים שעוברים בהן מעיר לעיר ורחבים ט״ז אמה. וכן מבואות רחבים ט״ז אמה **המפולשים מרחוב לרחוב**, או מרחובות לדרכים הרחבים ט״ז אמה, הן רשות הרבים גמורה.

ויש אומרים שכל שאין **ששים רבוא עוברים בו בכל יום** כדגלי מדבר אינו רשות הרבים אלא כרמלית.

ועל פי דבריהם נתפשט המנהג במדינות אלו להקל ולומר שאין לנו עכשיו רשות הרבים גמורה ואין למחות בידם שיש להם על מי שיסמכו (וכל ירא שמים יחמיר לעצמו):

שוע"ר סי' שנז

א חצר שהיא פחותה מד׳ אמות על ד׳ אמות וסמוכה לרשות הרבים, אין שופכין לתוכה מים בשבת בימות החמה, שכיון שאין בה ד׳ אמות אין סאתים מים שאדם רגיל להשתמש בכל יום ראוים ליבלע בה והרי זה כאלו שופכן לרשות הרבים. ואף על פי שאין בשפיכה זו שמחצר לרשות הרבים איסור של תורה (אם אינו שופכן סמוך לרשות הרבים ממש אלא ברחוק מעט, בענין שיציאתן לרשות הרבים היא מאליהן ואיננה כח שפיכתו ממש אלא כחו הוא גורם בלבד) ומכל מקום מדברי סופרים אסור (בכל ענין) גזרה שמא ישפכנו לרשות הרבים (או בחצר סמוך לרשות הרבים) ממש.

ז וכל זה בחצר הסמוכה לרשות הרבים אבל הסמוכה לכרמלית ... כחו בכרמלית לא גזרו, כמו שנתבאר בסי׳ שנ״ה. ויש אומרים שאין חילוק כאן בין רשות הרבים לכרמלית, ולא אמרו שכחו בכרמלית לא גזרו אלא בימים ונהרות שאינם מתחלפים ברשות הרבים, או אפילו כרמלית שביבשה אלא שהיא חוץ לעיר שגם כן אינה מתחלפת ברשות הרבים גמורה, שאין דרך להיות רבים מצויים כל כך חוץ לעיר כשיעור בקיעת הרבים ברשות הרבים גמורה, אבל כרמלית שבתוך העיר מתחלפת ברשות הרבים גמורה. ואפילו בזמן הזה שיש אומרים שאין לנו רשות הרבים גמורה מפני שאין ששים רבוא בוקעים בה, מכל מקום מתחלפת היא **בעיר גדולה שיש בה ס׳ רבוא**.

שוע"ר סי' שסד

א מבוי המפולש בשני ראשיו לרשות הרבים והוא עצמו אינו רשות הרבים, כגון **שאין רבים בוקעים בו** או שאין ברחבו ט״ז אמה ... אינו ניתר בלחי וקורה מכאן ולחי וקורה מכאן אלא צריך צורת פתח ...

ד הבא להכשיר רשות הרבים להתיר בה הטלטול צריך לעשות לה דלת מכאן ודלת מכאן, והוא שנעלות בלילה ... ויש אומרים שאין צריך שיהיו נעולות בלילה, רק שיהיו ראויות לינעל, שאם משוקעות בעפר מפנה אותן ומתקנן שיהיו ראויות לינעל. ויש להחמיר כסברא הראשונה אף על פי שהעיקר כסברא האחרונה.

וכבר נתבאר בסי׳ שמ״ה שיש אומרים שעכשיו אין לנו רשות הרבים גמורה: